
Om kjærlighetens kunst

Med utgangspunkt i Erich Fromms bok *Om kjærlighet*

Kjærlighet er en kunst. Hvis vi ønsker å lære denne kunsten, må vi gå frem på samme vis som når vi ønsker å lære en hvilken som helst annen kunstart, for eksempel musikk, malerkunst, legekunst eller bygningskunst. En feilkilde, som gir næring til den oppfatning at man ikke behøver å lære noe om kjærlighet, skyldes en begrepsforvirring, idet man blander sammen det å *bli forelsket* (den innledende fase) med å *elske hverandre* (den permanente tilstand).

I videste betydning kan kjærlighetens vesen sies å bestå primært i å *gi*, ikke ta. Det beregnende, markedsorienterte menneske er villig til å gi, men bare til gjengjeld for noe som det får; å gi noe uten å få noe igjen, betyr for det å bli snytt. Mennesker som har en ufruktbar innstilling og et ikke-skapende forhold til sine medmennesker, tror at de blir fattigere ved å gi, og opplever det slik.

For et skapende menneske har det å gi en helt annen betydning. Ved å gi opplever jeg min styrke, min rikdom, min makt. Jeg opplever meg selv som spill levende, som et overflødigshorn som øser av sin overflod, derfor er jeg glad. På det materielle område betyr det å gi at man er *rik*. Men den viktigste formen for å gi tilhører imidlertid ikke den materielle verden, men ligger på det spesifikt menneskelige plan; å gi av sin glede, sin interesse, sin forståelse, sin innsikt, sine gleder og sorger. Evnen til å elske på en *givende* måte er avhengig av vedkommendes modenhet og karakterutvikling.

Bortsett fra evnen til å gi, er det et kjennetegn for kjærlighetens aktive natur at den alltid innbefatter visse grunnelementer som er felles for alle former for virkelig kjærlighet: *omsorg, ansvar, respekt og forståelse*.

Kjærlighet er aktiv omsorg for den elskedes liv og vekstvilkår. Kjærligheten tar ansvar. Dette ansvar i dypere betydning er fullstendig frivillig, det er mitt svar på et medmenneskes behov for meg, uttalt eller uuttalt. I kjærligheten mellom voksne dreier det seg hovedsaklig om den annen parts sjelelige behov.

Respekt betyr at man har evne til å se den annen slik som han er og ha øye for hans innerste personlighet, hans individualitet. Respekt innebærer at man er villig til å la den annen vokse og utfolde seg som han er, i full frihet. Jeg ønsker at min elskede skal vokse og utvikle seg for sin egen skyld, på sin egen måte, ikke for min skyld og for å tjene mine interesser. Slik respekt er bare mulig hvis *jeg selv* er nådd frem til uavhengighet, hvis jeg kan stå og gå uten krykker, uten å behøve å dominere eller utnytte andre.

Den modne kjærlighet er en forening hvor individene bevarer sin individualitet og integritet. I kjærligheten forekommer altså det paradoksale at to vesener smelter sammen til ett og allikevel forblir to.